

Jarmo Pallari

Keinoja opintojen keskeyttämisen vähentämiseksi – erityisryhmänä maanmuuttajataustaiset autoalan opiskelijat

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Insinööri (AMK)

Ajoneuvotekniikka

Insinöörityö

10.11.2021

Tiivistelmä

Tekijä:	Jarmo Pallari
Otsikko:	Keinoja opintojen keskeyttämisen vähentämiseksi – erityisryhmänä maahanmuuttajataustaiset autoalan opiskelijat
Sivumäärä:	29
Aika:	10.11.2021
Tutkinto:	Insinööri (AMK)
Tutkinto-ohjelma:	Ajoneuvotekniikka
Ammatillinen pääaine:	Ajoneuvotekniikan tutkinto-ohjelma
Ohjaajat:	Lehtori Juho Vallivaara

Työn tavoitteena oli selvittää autoalan maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden opiskeluun liittyviä haasteita ammattiopettajan näkökulmasta ja pyrkiä löytämään hyviä menetelmiä opiskelujen keskeyttämisen vähentämiseksi.

Opinnäytetyö käsittelee opettamisen pedagogisia vaihtoehtoja sekä niiden haasteita ja kehittämistarpeita koulutuksen parantamiseksi ja loppututkinnon suorittamiseksi. Työ perustuu kokemuseräisiin ja ammattiopettajilta kyselyn avulla saatuihin tietoihin ja näkemyksiin. Tutkimuksen tuloksien pohjalta on tehty kehitys- ja parannusehdotuksia ammatillisen koulutuksen pedagogisten menetelmien ja opetusvalmiuksien laajentamiseen sekä niiden monipuolisempaan ja tehokkaampaan käyttöön. Tavoite on tehdä oppimisesta entistä mielekkäämpää, mielenkiintoisempaa ja valmistumiseen tähtäävää.

Kyselyyn saatujen vastausten perusteella suurimpana vaikeutena maahanmuuttajien opetuksessa nähtiin opiskelijoiden suomen kielen osaamisen puute, oppimisvaikeudet ja oppimiskulttuuri. Hyväksyttyä suomen kielen testiä pidettiin edellytyksenä opiskelujen sujuvaan edistymiseen. Myös suomalainen työ- ja tapakulttuuri katsottiin haasteelliseksi.

Vastausten mukaan henkilökohtainen opetus ja tuki jäi merkittävän pieneksi suurien luokkakokojen vuoksi. Yhteisopettajuus ammattiopettajan ja suomen kielen opettajan kanssa nähtiin hyödyllisenä ja sitä haluttiin lisätä. Kädentaitojen tai sosiaalisten taitojen puutetta ei sitä vastoin koettu haasteellisena. Tutkimuksesta saatua tietoa pystytään hyödyntämään kaikissa autoalan opetusta antavissa oppilaitoksissa ja sitä voidaan soveltaa myös muihin opiskelijaryhmiin.

Avainsanat: opintojen keskeyttäminen, maahanmuuttajat, ammattikorkeakoulu

Abstract

Author: Jarmo Pallari
Title: Methods to Reduce Non-Continuation of Studies – Automotive Industry Students with Immigrant Backgrounds as a Special Group
Number of Pages: 29 pages
Date: 10 November 2021

Degree: Bachelor of Engineering
Degree Programme: Automotive Engineering
Supervisors: Juho Vallivaara, Senior Lecturer

The objectives of this Bachelor's thesis were to investigate the challenges faced by automotive industry students with immigrant backgrounds from a professional teacher's perspective and to strive to find good methods to reduce non-continuation of studies.

This thesis examines the pedagogic options for teaching and their challenges, and the needs for development required in order to improve education and promote degree completion. The thesis is based on experience-based data as well as data and perspectives obtained from surveys of professional teachers. Based on the results of the study, suggestions for development and improvement were made to expand teaching capabilities and the pedagogic methods used in vocational education, and to use them more effectively and in a more versatile way. The aim is to make teaching more enjoyable, interesting, and graduation oriented.

Based on the survey responses, some of the greatest difficulties faced when teaching immigrants are a lack of Finnish language skills, learning difficulties, and the learning culture. An accepted Finnish language test was considered a requirement for the smooth progression of studies. The Finnish working culture and customs were also deemed challenging.

Based on responses, the amount of personal teaching and support was significantly low due to large class sizes. Co-teaching with a professional teacher and a Finnish language teacher was seen as useful, and there was the desire for this to be increased. In contrast, a lack of practical or social skills was not seen as a challenge.

Keywords: non-continuation of studies, immigrants, polytechnics

Sisällys

Lyhenteet

1	Johdanto	1
2	Tutkimuksen taustaa	2
2.1	Taustaa kartoittavaa tilastotietoa	2
2.2	Tutkimusluvut	4
3	Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen toteutus	5
3.1	Tutkimusmenetelmä	5
3.2	Tutkimukseen valittu kohderyhmä	5
3.3	Tietojen kerääminen	5
4	Kysymyssarjojen kysymykset ja niihin saadut vastaukset	6
5	Yhteenveto	24
6	Johtopäätökset ja suositukset	25
	Lähteet	29

1 Johdanto

Insinööriyön tavoitteena oli selvittää autoalan maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden opiskeluun liittyviä haasteita ammattiopettajan näkökulmasta ja pyrkiä löytämään hyviä pedagogisia menetelmiä opiskelujen keskeyttämisen vähentämiseksi.

Työni käsittelee maahanmuuttajataustaisille tarjottavaa autoalan koulutuksen kehitystä sekä haasteita koulutuksen parantamisessa ja tutkinnon suorittamisessa. Tutkimus toteutettiin sähköisellä kyselyllä.

Suuren maahanmuuttovirran jälkeen keväällä 2017 päätettiin Helsingin kaupungin koordinoimana perustaa autopaja maahanmuuttajataustaisille aikuisille työtömille. Maahanmuuttajissa oli silloin - kuten nytkin - paljon miehiä, jotka olivat tehneet kotimaassaan autoalan töitä. Osa heistä oli ollut jo pitkään alalla, osa jopa 10 vuotta. Oppilaiden ikäjakauma oli varsin laaja (18–51 vuotta), ja kaikki opiskelijat olivat miehiä. Varsinaista opetussuunnitelmaa ei ollut, vaan opetus muodostui opintosuunnitelmaa mukaillen kuitenkin niin, että pääpaino oli autoalalla käytettävässä termistössä sekä pienissä korjaus- ja huoltotöissä. Autoalan sanaston lisäksi opetettiin suomen kielen muutakin termistöä.

Nykyisin koulutus on liitetty autoalan perustutkintoon, ja opetusryhmät ovat kansallisuuksiltaan monimuotoisia. Ryhmien monimuotoisuutta lisää oppivelvollisuuden nostaminen; ryhmän ikäjakauma voi olla jopa 16–55 vuotta.

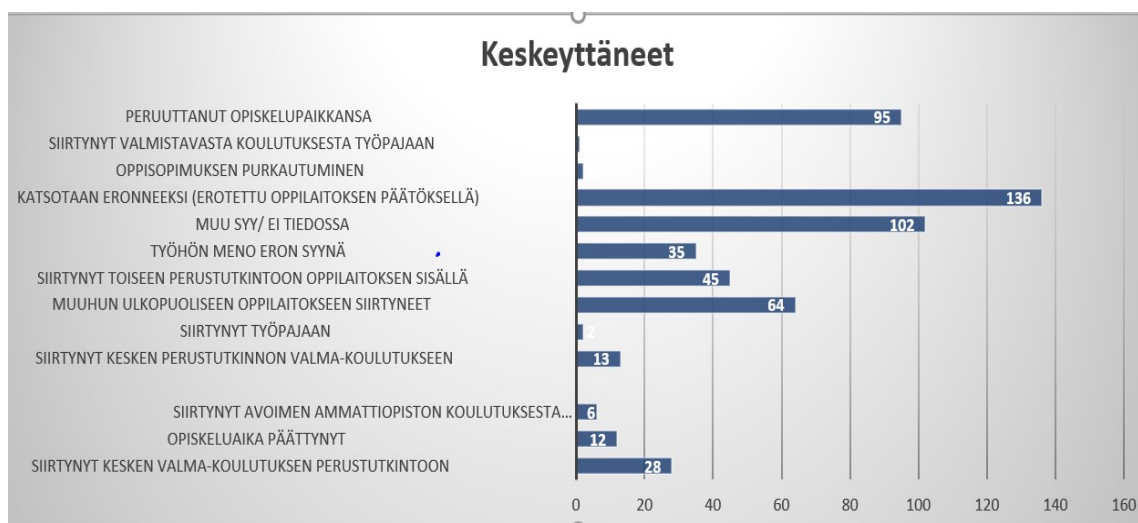
2 Tutkimuksen taustaa

Usein oppilaitokset lähettävät kyselyn opiskelunsa keskeyttäneille opiskelijoille ja saavat vastauksia keskeytyksen syistä vaihtelevasti. Saaduista vastauksista muodostuu numeraalista dataa, jota voidaan tulkita. Tiedossani ei kuitenkaan ole tutkimusta, jossa ammattiopettajilta olisi kysytty heidän näkemystään tai tietoa keskeytyksen syystä tai olisiko keskeyttäminen voitu estää pedagogisilla menetelmillä.

2.1 Taustaa kartoittavaa tilastotietoa

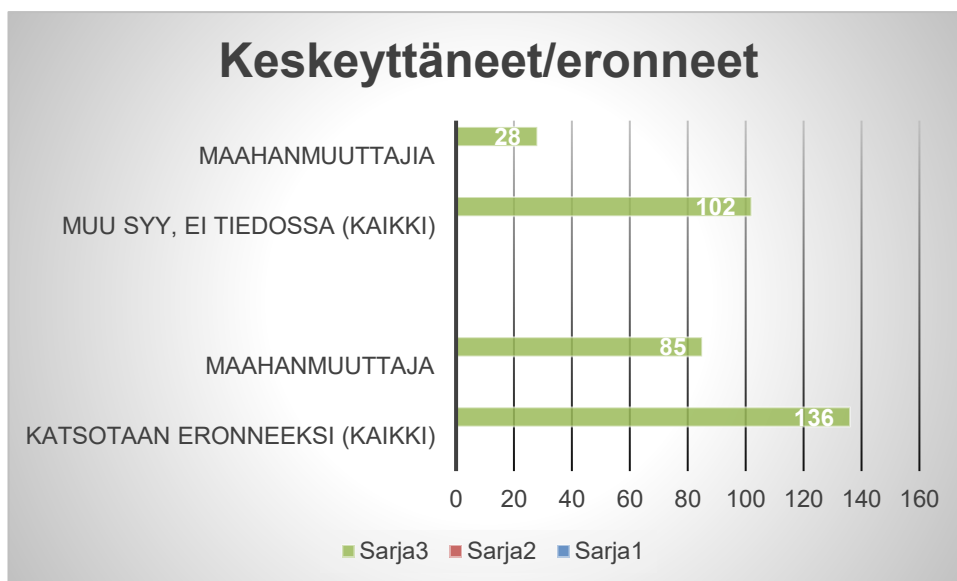
Stadin ammattiopisto kerää numeraalista tietoa opiskelijoiden päätöksistä ja suunnitelmista opiskelun aikana. Aineisto kerätään lähettämällä kysely tiedossa olevaan osoitteeseen tai tiedustelu toteutetaan puhelimitse. Tieto voidaan saada myös suullisesti suoraan opiskelijalta. Mikäli opiskelijaa ei saada useista yrityksistä huolimatta kiinni, katsotaan opiskelijan jättäneen opintonsa kesken ja hänet erotetaan. Samoin tehdään, kun syy ei ole tiedossa.

Kuvassa 1 on lueteltu kaikki keskeyttämiseen johtaneet syyt. Suurimpina syinä ovat erottaminen oppilaitoksen päätöksellä (136 kpl) ja muu syy/syy ei tiedossa (102 kpl).

Kuva 1. Keskeyttäneiden ja siirtyneiden opiskelijoiden määrät Stadin ammattiopistolaitoksen Haaga-toimipisteessä 1.1.2019–9.4.2021 (Tilastotietoa opiskelijoista (2019–2020))

Kuvassa 2 on eriteltyä keskeyttäneet/eronneet opiskelijat eriteltyä maahanmuuttajataustaisiin ja kaikkiin yhteensä. Autoalan opiskelijoiden kokonaismäärä oli 550 henkilöä. Kaikkien keskeyttäneiden lukumäärä oli 238 henkilöä, luvussa on mukana myös suomalaiset opiskelijat. Kaikista keskeyttäneistä noin puolet, eli 113 henkilöä oli maahanmuuttajataustaisia.

Kuva 2. Keskeyttäneet ja/tai eronneet Stadin ammattiopisto Haaga 2.2.2019 – 9.4.2021 (Tilastotietoa opiskelijoista (2019–2020))

2.2 Tutkimusluvut

Tietosuoja-asetus annettiin koko EU:n alueella 27.4.2016. Asetusta alettiin kuitenkin soveltaa vasta kahden vuoden siirtymäajan jälkeen 25.5.2018 ja sen käyttöönotto siirtyi päivään 1.1.2019.

EU:n tietosuoja-asetuksessa 2016/679 määritellään yksityisen ihmisen oikeuksista omien henkilötietojensa käsittelystä (henkilötiedot, niiden käsittely, keräys ja luovutus).

Asetus hankaloitti tutkimuksen toteutusta, koska jokaiseen tutkimukseen, joka tehdään oppilaitoksessa, pitää hankkia tutkimuslupa. Tutkimuslupa on oppilaitoskohtainen. Tutkimuslupaohjeet löytyvät kaupunkien omilta verkkosivuilta toimialakohtaisesti eriteltynä. Luvan käsittelyyn menee 3–30 päivää.

3 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen toteutus

3.1 Tutkimusmenetelmä

Kimmo Vehkalahden mukaan tutkimuksen uskottavuutta lisää se, että se tehdään lukumääräisesti suurena ja näin saadaan mahdollisimman suuri tutkittavissa ja kommentoitavissa oleva otos (Vehkalahti 2014: 40–41). Sähköisesti toteutettu kyselytutkimus osoittautui korona-ajan vuoksi toimivimmaksi tutkimuksen toteutustavaksi. Lisäksi kysely oli tässä määrällisessä tutkimuksessa käytökelpoisin menetelmä, sillä sen tuloksia voitiin hyvin analysoida ja näin se noudatti Vehkalahden esittämiä periaatteita. Tutkimuksen tuloksia voi soveltaa eri oppilaitoksiin ja sitä on mahdollista jatkaa lisätutkimuksella. Tähän viittaavat myös Ronkainen ym. (2011: 147).

3.2 Tutkimukseen valittu kohderyhmä

Kyselyn tavoitteena oli saada päteviä, tarkkoja ja opettajien omiin näkemyksiin perustuvia tietoja. Tutkimukseen otannaksi valittiin kaikki 52 Stadin ammattiopistolaitoksen, Varian ja Omnian autoalan ammattiopettajaa. Tutkimuksen perusjoukkona oli koko Suomen kaikki autoalan ammattiopettajat. Otannan ollessa pienempi kuin perusjoukko, tutkimuksesta saadut tulokset voidaan yleistää koskemaan myös koko perusjoukkoa. Edellisen perusteella tutkimus voidaan tilanteiden tai asioiden muuttuessa tarvittaessa toistaa.

3.3 Tietojen kerääminen

Kyselytutkimuksen toteuttamisessa käytettiin Google Drive -ohjelmaa ja Google Forms -kyselyohjelmaa. Kysymyssarjoista lähetettiin kaikkien kolmen oppilaitoksen autoalan koulutuspäälliköille vastauslinkki, jonka he jakoivat oman osastonsa ammattiopettajille. Kyselyyn vastasi 21 opettajaa ja vastausprosentti oli 40, jota voidaan pitää hyvänä. Kysymyksiä oli kaikkiaan 35 kpl, joista 5 kpl avoimia. Muista kuin avoimista vastauksista koostui yhteenvedot, jotka on esitetty erimuotoisin diagrammein.

4 Kysymyssarjojen kysymykset ja niihin saadut vastaukset

Avoin kysymys 1 kuului: "Mitkä ovat mielestäsi suurimmat haasteet maahanmuuttajataustaisten opetuksessa?"

Vastausten (n = 16) mukaan suurin osa vastaajista koki haasteellisimmaksi suomen kielen taidon puutteen. Useassa vastauksessa tulivat esiin myös kulttuurierot. (Kuva 1.)

- Kielitaito
- Kieli
- kielitaito
- Luonnollisesti se kielitaito ja ymmärtäminen. Tietysti erilaisista kulttuuritaustoista tulee aina jotain yllättävää.
- Kielitaito, ei osata suomea!
- Kielitaito, läsnäolo, rahalliset tuet - opettajan ymmärrettävä. Eteneminen
- Kielitaito.
- Kieli ongelmat : ymmärrettävä kommunikointi ja kulttuurilliset erot: täsmällisyys hoitaa asioita.
- Yhteisen kielen (suomi) puuttuminen. Kulttuurierot.
- Kieli vaikeudet ja työskentely tavat
- Kielitaito, kulttuuriero
- Opiskelijoiden kielitaito
- Puutteellinen suomen kielen ymmärtäminen
- Kielitaito, kulttuuri
- Kiire
- Kello

Kuva 3. Avoimet vastaukset kysymykseen "Mitkä ovat mielestäsi suurimmat haasteet maahanmuuttajataustaisten opetuksessa?"

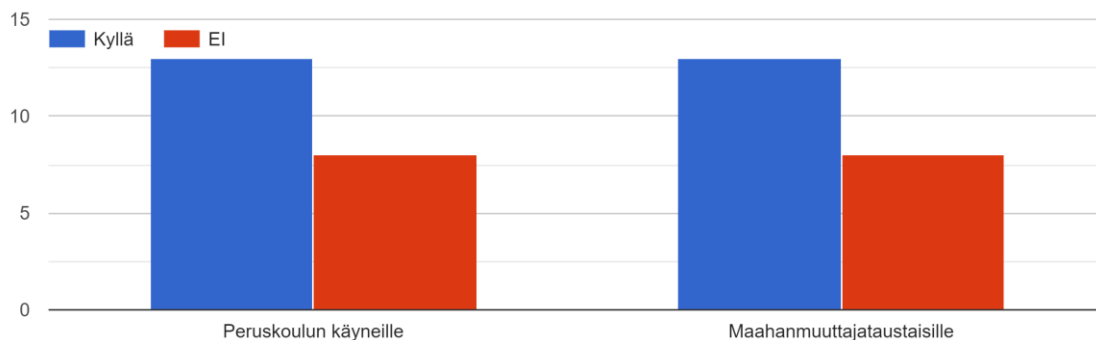
Avoin kysymys 2 kuului: "Miten nämä haasteet tulisi ottaa huomioon opetuksen kehittämisessä?" Vastausten (n = 21) mukaan suomen kielen opetusta tarvitaan lisää ennen tutkintoon siirtymistä, mutta myös tutkinnon aikana. Vastauksissa kannatusta saivat myös pienemmät opetusryhmät ja opettajien lisääminen.

- Suomenkielen käytön lisääminen, myös oppilaan vapaa aikana
- Se on se vanha malli. Ensin termit kohdalleen, sitten toiminta, niin virhetilanteetkin selviävät. Olen käyttänyt mm. Mauri Kunnaksen Autokirjaa termien opetuksessa.
- Riittävä määrä opettajia ja opinnoissa tarvittava kielitaitotaso.
- Rauhallinen ote. Vaatimukset pienempiä (maahanmuuttajille)
- Kielen opetusta jo ennen toiselle asteelle tulemistä.
- Menee sukupolvi tai kaksi.
- Ensin suomenkieli, sitten opinnot
- S2 tuki
- Huonosti Suomea osaaville paljon lisää kieliopintoja ja niihin yhdistettynä meidän koulu/opiskelukulttuuriin tutustumista.
- Suomen kielen vahvistaminen opiskelijoille
- Ennakoon annettu kielen- ja suomalaisen kulttuurinopetus
- Riittävä kielitaito ennen opintojen aloitusta
- Kielitaitoa pitää vahvistaa opintojen alussa enemmän.
- Antaa opiskelijoille enemmän aikaa opiskella suomen kieltä
- Pienemmät ryhmät
- Kielikokeet
- Eri polku heille jotka haluavat tutkinnon nopeasti ja eivät ole kiinnostuneita työllistymään alalle
- Vaikea säätää opetus satunnaisille kulkijoille.
- Tulkki mukana

Kuva 4. Avoimet vastaukset (n = 21) kysymykseen ”Miten nämä haasteet tulisi ottaa huomioon opetuksen kehittämisessä?”

Vastaajista 61 % kannatti peruskoulun käyneille ja maahanmuuttajataustaisille autoalalle pyrkiville pääsykoetta. (Kuva 5.)

Tarvitaanko autoalalle pyrkiville pääsykoe?

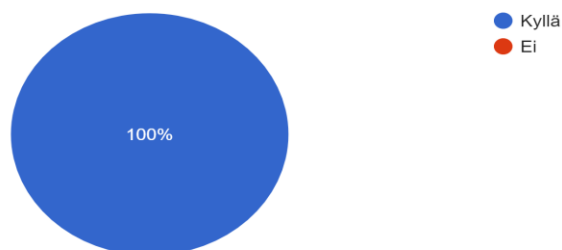

Kuva 5. Pääsykokeen tarpeellisuus

Kaikki vastaajat olivat yksimielisiä siitä, että suomen kielen testi olisi välttämätön maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille. (Kuva 6.)

Pitäisikö maahanmuuttajataustaisille tehdä, hyväksytty suomen kielen testi edellytyksenä opintojen aloittamiselle?

21 vastausta

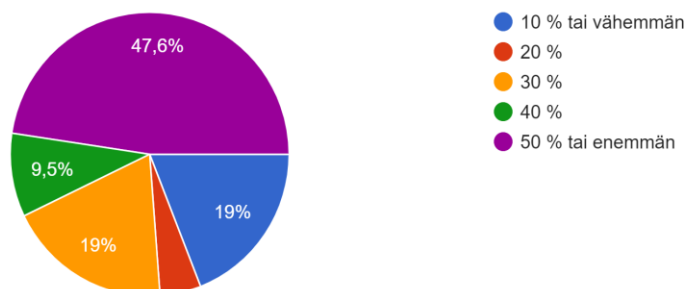

Kuva 6. Suomen kielen kokeen tarpeellisuus maahanmuuttajataustaisille

Vastaajien mukaan heidän opiskelijoistaan lähes puolet on maahanmuuttajataustaisia. Vastaavasti 19 % opettajista kertoi maahanmuuttajataustaisia olevan luokassa 10 % tai vähemmän. (Kuva 7.)

Arvioi maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden osuus prosentteina koko luokkasi opiskelijamäärään suhteutettuna?

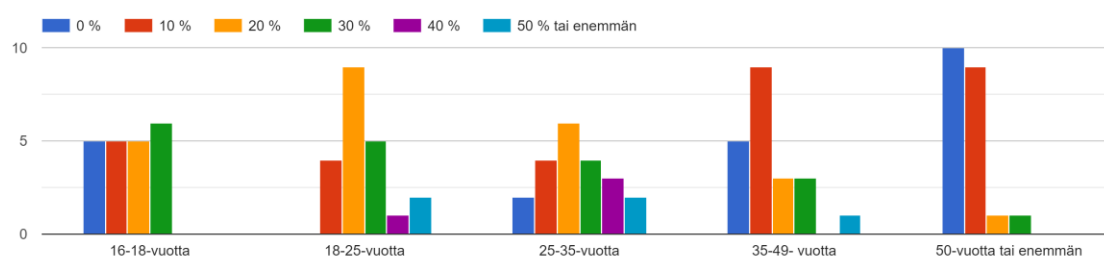
21 vastausta

Kuva 7. Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden osuus luokan opiskelijoista

Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden suurimmat ikäryhmät koostuvat peruskoulun päättäneistä 16–18-vuotiaista sekä nuorista aikuisista, 18–25-vuotiaista. Pienimmät ikäryhmät koostuivat yli 50-vuotiaista opiskelijoista. (Kuva 8.)

Arvioi mikä on maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden ikäjakauma koko luokkasi opiskelijamäärästä?

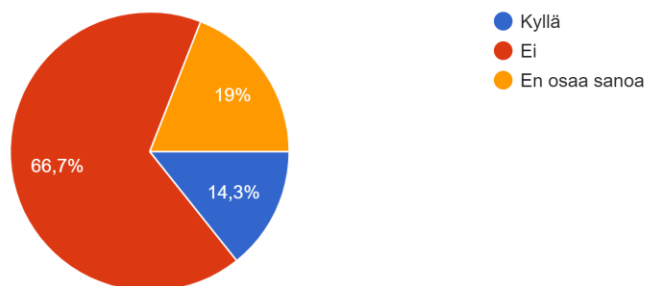

Kuva 8. Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden ikäjakauma

Lähes 70 % vastaajista ei näe syytä jakaa oppilaita ikäryhmittäin. Noin 20 % vastaajista ei osannut kertoa mielipidettään. (Kuva 9.)

Pitäisikö kaikki opintonsa aloittavat jakaa ikäryhmittäin?

21 vastausta

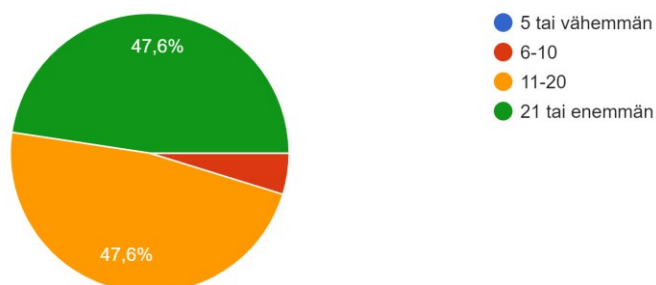

Kuva 9. Tarve jakaa oppilaat ikäryhmittäin

Luokkakoot olivat enemmistöllä melko suuria. Yleisimmät ryhmäkoot olivat 11–20 tai yli 21 opiskelijaa. Pienimpiä 6–10 oppilaan luokkia oli vähemmistöllä. (Kuva 10.)

Kuinka monta opiskelijaa keskimäärin on opetusryhmässäsi?

21 vastausta

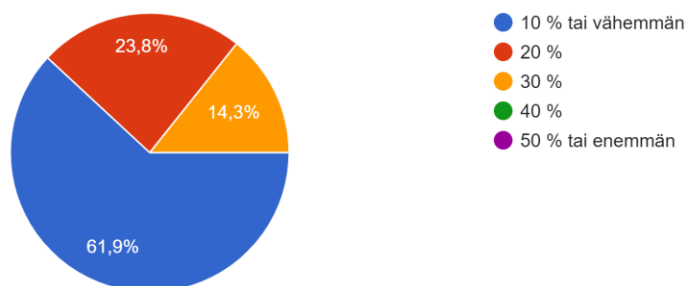

Kuva 10. Opetusryhmän koko

Suurin osa opettajista pystyi antamaan vain noin 10 % päivittäisestä opetusajastaan yksilöllistä opetusta. Vastauksista ei käy ilmi minkä kokoiset opetusryhmät heillä on. (Kuva 11.)

Arvioi ao. prosenttimäärän mukaan kuinka paljon pystyt antamaan päivittäisestä opetusajastasi yksilöllistä opetusta?

21 vastausta

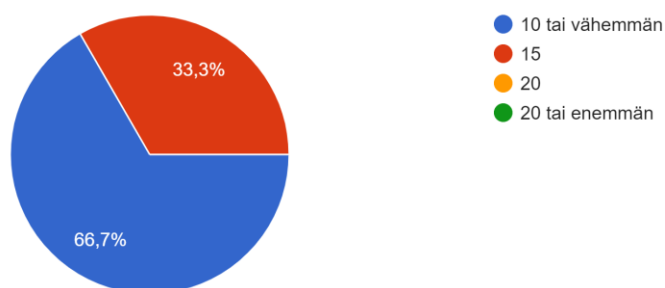

Kuva 11. Mahdollisuus yksilölliseen ohjaukseen

Luokkakoot ovat vastaajien mielestä liian suuria yksilöllisen opetuksen antamiseen. Suurimman osan mielestä yksilöllisen opetuksen antaminen edellyttäisi, että opetusryhmän koko olisi maksimissaan 10 opiskelijaa. (Kuva 12.)

Mikä olisi mielestäsi myös yksilöllisen opetuksen mahdollistava suurin luokkakoko?

21 vastausta

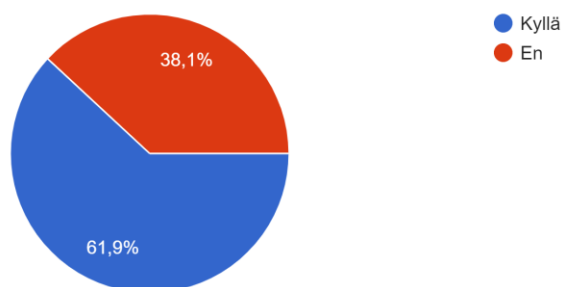

Kuva 12. Yksilöllisen opetuksen mahdollistava suurin luokkakoko

Vaikka HOKS-keskustelujen (henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma) tuloksia voidaan hyödyntää opetuksessa, suuri osa vastaajista (38,1 %) ei hyödynnä niiden tuloksia. (Kuva 13.)

Käytätkö aktiivisesti em. Hoks -keskustelun tuloksia opetuksessasi?

21 vastausta

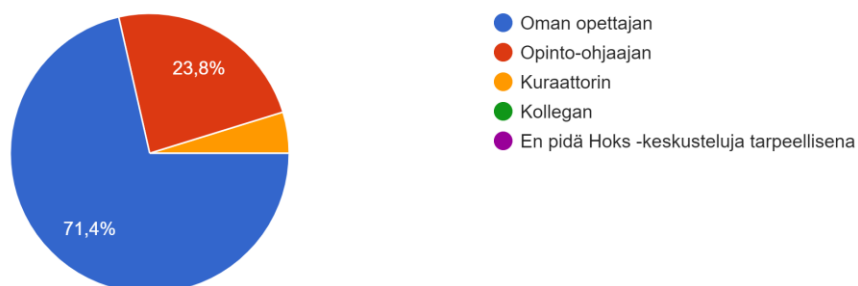

Kuva 13. HOKS-keskustelun hyödyntäminen opetuksessa

Yli 70 % vastaajista pitää tärkeänä, että HOKS-keskustelu käydään oman opettajan kanssa. Vajaa 24 % kannatti keskustelun käymistä opinto-ohjaajan kanssa. (Kuva 14.)

Kenen mielestäsi kuuluisi tehdä opiskelijan kanssa henkilökohtaisen kehittymisen suunnitelma (Hoks)?

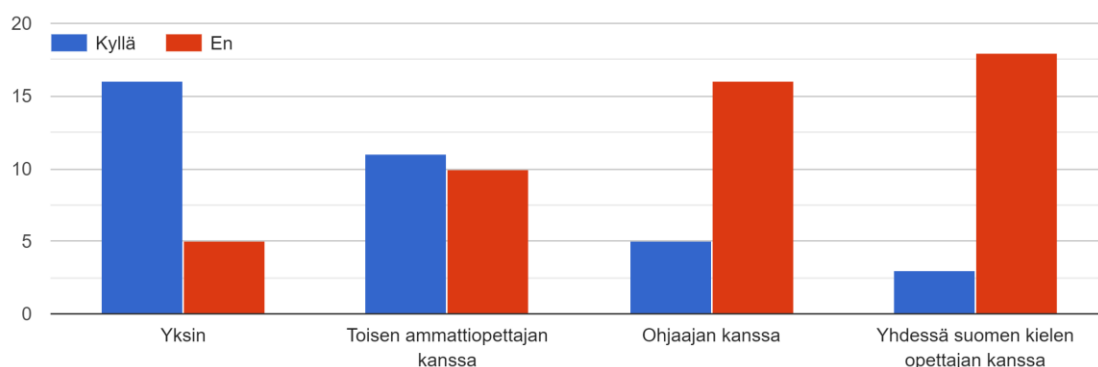
21 vastausta

Kuva 14. Vastaukset kysymykseen ”Kenen kuuluisi tehdä opiskelijan kanssa henkilökohtaisen kehittymisen suunnitelma?”

Suurin osa ammattiaineista opetetaan yksin. Suomen kielen ja ohjaajan kanssa tehtävä yhteisopetus on vähäistä. Toisen ammattiopettajan kanssa tehtävä opetus jakaa vastaukset kahtia. (Kuva 15.)

Millä tavoin opetat ammattiaineita?

Kuva 15. Opetuksen toteutus yksin tai yhteistyössä jonkun muun kanssa

Avoin kysymys 3 kuului: "Mikäli sivuat maahanmuuttajataustaisten opetuksessa myös muita kuin varsinaisia ammattiaineita (esim. suomalaiset tavat, kulttuuri, lainsäädäntö tms.), voit kertoa niistä tässä."

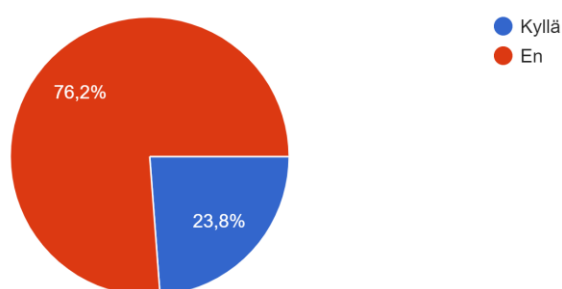
Suurin osa opettajista keskittyy opetuksessaan pelkästään ammattiaineisiin, työelämän sääntöihin ja työelämässä toimimiseen. Suomalaista kulttuuria sekä yrittäjyyttä opetetaan ammattiaineiden ohessa. (Kuva 16.)

- Yleensä opiskelijat haluavat johonkin, niin tätä kannattaa hyödyntää. He ovat kumminkin kiinnostuneita suomalaisesta kulttuurista.
- Usein joutuu toistamaan maahanmuuttajille, että nyt ollaan suomessa. Entisen kotimaan säännöt tulee unohtaa.
- Uskonto ja rukoushetket suurin ongelma. Ei voi kesken töitä lähteä rukoilemaan, tai ei voisi
- Kerron, että harjoitustehtävät ovat opiskelijoille oppimistyökalu, ei tarvitse opettajalle tehdä täydellisiä esim. huijaamalla.
- Työemän säännökset, työturvallisuus
- Ammatillisiin aineisiin integroituu vahvasti yhteiset aineet, tästä integraatiosta vastuu on ollut ikävä kyllä ammatillisen opettajan.
- Työelämässä toimiminen
- Yrittäjäyys

Kuva 16. Avoimet vastaukset kysymykseen muihin kuin ammattiaineisiin liittyvien aiheiden käsittelystä opetuksessa

Ammatillisen tutkinnon osat jakautuvat eri opettajille, jolloin suurimmalla osalla opiskelijoista opettaja vaihtuu jossain vaiheessa opintoja. Vain 23,8 % vastaajista opettaa samoja oppilaita tutkinnon alusta tutkinnon suorittamiseen saakka. (Kuva 17.)

Opetatko samoja opiskelijoita koulutuksen aloituksesta tutkinnon suorittamiseen saakka?
21 vastausta

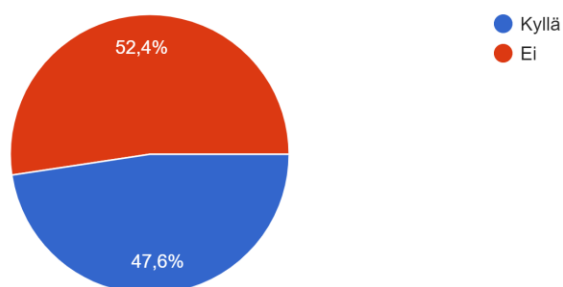

Kuva 17. Samojen opiskelijoiden opettaminen tutkinnon suorittamiseen saakka

Kysymys siitä, onko opiskelijoilla vastaajan mielestä ollut vaikeuksia siirtyä perusopintojen jälkeiseen valitsemaansa ammatilliseen ryhmään, jakaa opettajien mielipiteet lähes kahtia. (Kuva 18.)

Onko opiskelijoilla mielestäsi ollut vaikeuksia siirtyä perusopintojen jälkeiseen, valitsemaansa ammatilliseen ryhmään?

21 vastausta

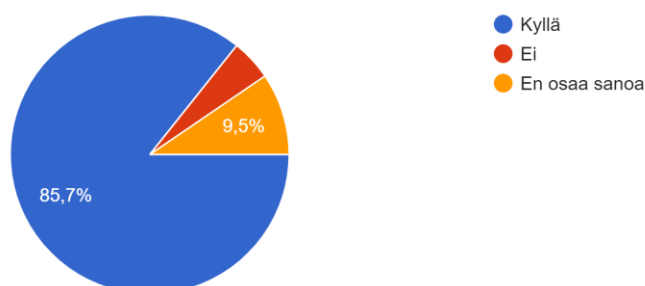

Kuva 18. Vaikeus siirtyä perusopintojen jälkeiseen valittuun ammatilliseen ryhmään

Suurin osa opettajista kannattaa yhteisopettajuutta (samanaikaista opetusta yhden tai kahden opettajan kanssa) ja sen lisäämistä. Vajaat 10 % vastaajista ei osannut sanoa selkeää mielipidettään. Yksi vastaajista ei kannata yhteisopettajuutta. (Kuva 19.)

Onko yhteisopettajuus mielestäsi hyvä asia?

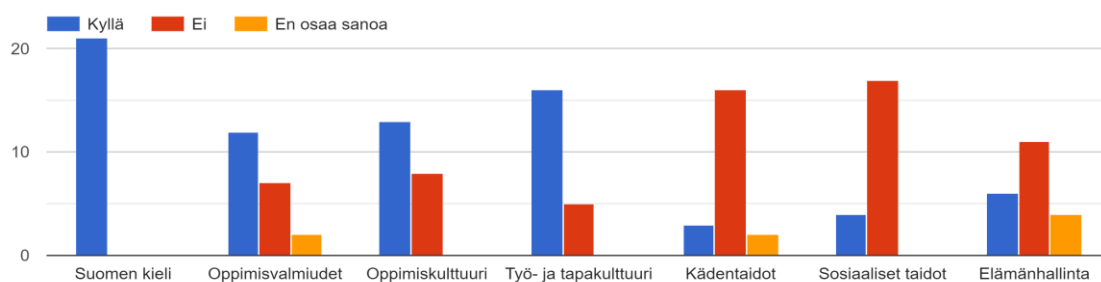
21 vastausta

Kuva 19. Suhtautuminen yhteisopettajuuteen

Suurimpana vaikeutena maahanmuuttajien kouluttautumisessa nähdään annetuista vaihtoehdoista suomen kielen osaamisen puute, oppimisvaikeudet ja oppimiskulttuuri. Kädentaitojen tai sosiaalisten taitojen puutetta ei sitä vastoin koettu haasteellisena. (Kuva 20.)

Mitkä ovat mielestäsi suurimmat haasteet maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kouluttautumisessa autoalalle?

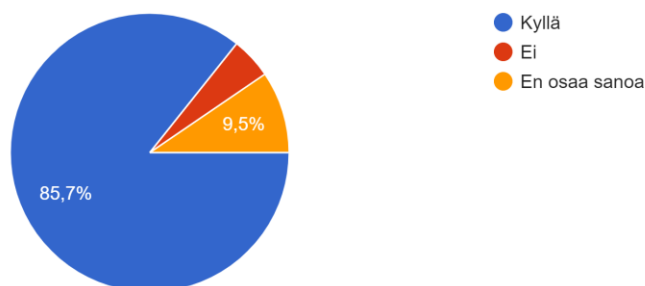

Kuva 20. Maahanmuuttajataustaisten suurimmat haasteet kouluttautumisessa autoalalle

Suurin osa opettajista koki, että suomen kielen ja ammattiaineiden yhteisopettajuutta tulisi lisätä. Vain 2 vastaajaa ei osannut sanoa kantaansa ja 1 ei halunnut lisätä yhteisopettajuutta. (Kuva 21.)

Pitäisikö maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden opettamisessa lisätä yhteisopettajuutta suomen kielen opettajan kanssa?

21 vastausta

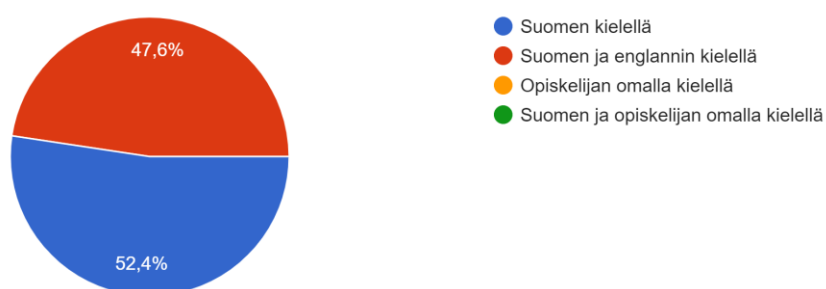

Kuva 21. Suhtautuminen yhteisopettajuuden lisäämiseen suomen kielen opettajan kanssa

Kysymys siitä, millä kielellä maahanmuuttajataustaisille pitäisi opettaa autoalan sanastoa, jakaa opettajien mielipiteet kahtia suomen ja englannin kannalle. Yksikään vastaajista ei kannattanut opetusta suomen ja opiskelijan omalla kielellä. (Kuva 22.)

Millä kielellä maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille tulisi mielestäsi opettaa autoalan sanastoa?

21 vastausta

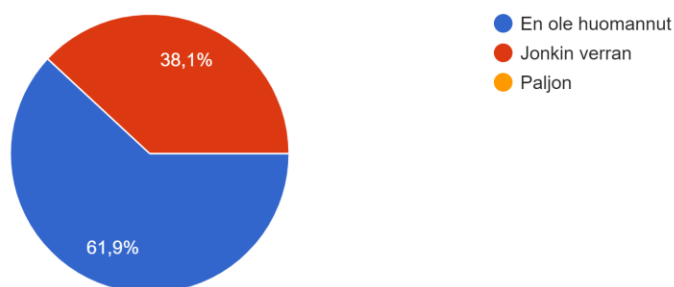

Kuva 22. Vastaukset kysymykseen ”Millä kielellä maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille tulisi mielestäsi opettaa autoajan sanastoa?”

Vastaajista lähes 40 % oli huomannut opiskelijoiden välistä rasistista tai epäasiallista käyttäytymistä. (Kuva 23.)

Oletko huomannut rasistista käyttäytymistä, kiusaamista tai muuta epäasiallista käytöstä opiskelijoiden välillä?

21 vastausta

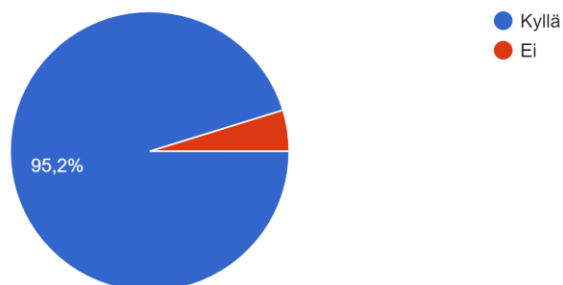

Kuva 23. Rasistisen tai epäasiallisen käyttäytymisen esiintyminen

Opettajien valmiudet puuttua huonoon käyttäytymiseen ovat hyvät. Vain yksi vastaajista koki, ettei hänellä ole tarvittavia puuttumiseen tarvittavia valmiuksia. (Kuva 24.)

Onko sinulla valmiuksia puuttua opiskelijoiden väliseen rasistiseen käyttäytymiseen, kiusaamiseen tai epäasialliseen käyttäytymiseen?

21 vastausta

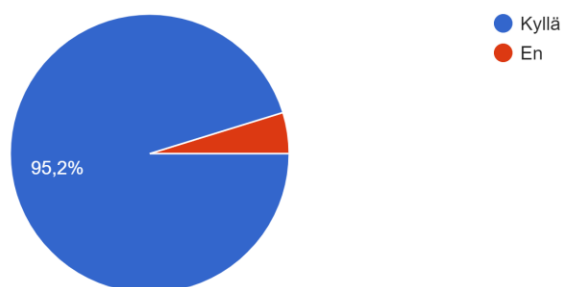
Kuva 24. Opettajan valmiudet puuttua opiskelijoiden rasistiseen käyttäytymiseen, kiusaamiseen tai epäasialliseen käyttäytymiseen

Opettajat puuttuivat opiskelijoiden väliseen epäasialliseen käyttäytymiseen.

Vain yksi opettaja ei puuttunut opiskelijoiden välisiin konflikteihin. (Kuva 25.)

Puututko opiskelijoiden väliseen rassistiseen käyttäytymiseen, kiusaamiseen tai epäasialliseen käyttäytymiseen?

21 vastausta

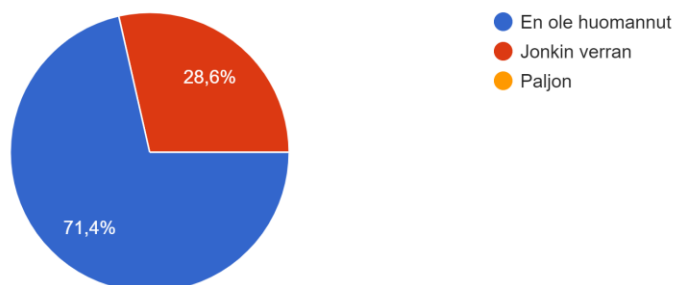

Kuva 25. Puuttuminen opiskelijoiden rassistiseen käyttäytymiseen, kiusaamiseen tai epäasialliseen käyttäytymiseen

Suurin osa vastaajista ei ollut huomannut kollegoilla epäasiallista käyttäytymistä. Lähes 30 % oli kuitenkin havainnut huonoa käyttäytymistä jonkin verran. (Kuva 26.)

Oletko huomannut kollegoillasi rassistista käyttäytymistä, kiusaamista tai epäasiallista käyttäytymistä maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita kohtaan?

21 vastausta

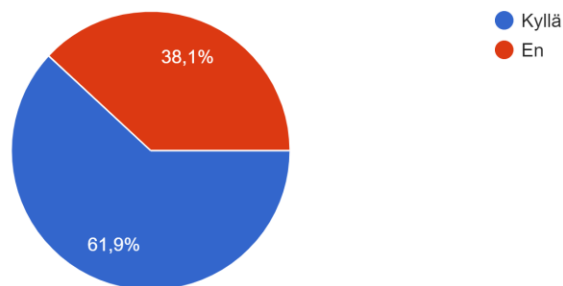

Kuva 26. Vastaukset kysymykseen "Oletko huomannut kollegoillasi rassistista käyttäytymistä, kiusaamista tai epäasiallista käyttäytymistä maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita kohtaan?"

Yli 60 % vastaajista kertoi puuttuvansa kollegan rasistiseen tai muuten epäasialliseen käyttäytymiseen maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita kohtaan. (Kuva 27.)

Puututko kollegasi käyttäytymiseen, jos huomaat hänen puheissaan tai teoissaan rasistisia tai muita epäasiallisen käyttäytymisen piirteitä maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita kohtaan?

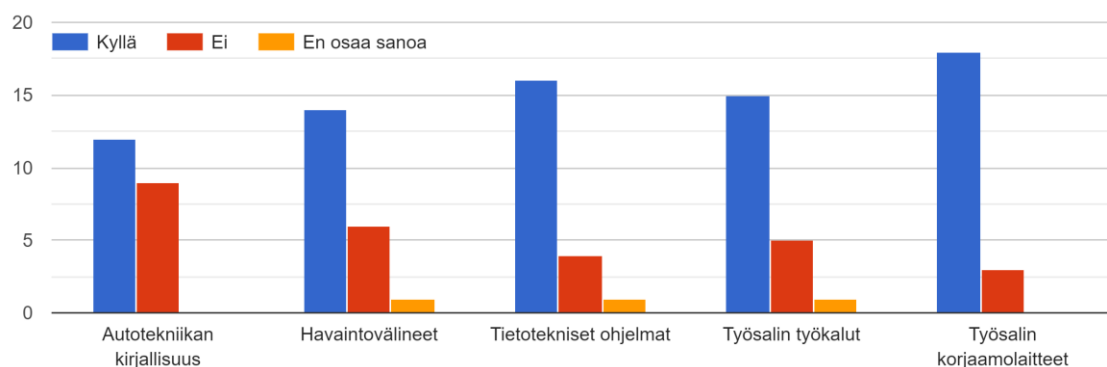
21 vastausta

Kuva 27. Puuttuminen kollegan rasistiseen tai muutoin epäasialliseen käyttäytymiseen maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita kohtaan

Opettajien ammattiaineissa käyttämät työkalut ovat lähes kaikilla kunnossa. Suuremmat puutteet koettiin autotekniikan kirjallisuudessa ja havaintovälineissä. (Kuva 28.)

Ovatko opetukseen tarvitsemasi ao. työvälineet asian- ja tarkoituksenmukaisia?

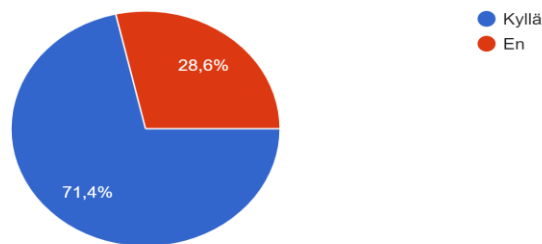

Kuva 28. Opetuksen työvälineiden asian- ja tarkoituksenmukaisuus

Avoin kysymys 4 kuului: ”Mikäli koet tarvitsemasi jotain muuta lisäkoulutusta kuin yllä mainitut, voit kertoa niistä tässä.” Oman ammattitaidon, tietotekniikan ja digiosaamisen päivittäminen katsottiin tarpeelliseksi. Vuorovaikutustaitoihin ja selkokielen lisäkoulutukseen sitä vastoin ei katsottu olevan tarvetta.

Runsas 70 % vastaajista kertoi antavansa kaikille opiskelijoille kotitehtäviä. (Kuva 29.)

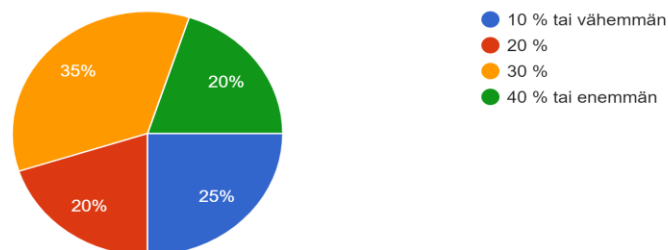
Annatko kaikille opiskelijoille kotitehtäviä?
21 vastausta

Kuva 29. Kotitehtävien antaminen

Kotitehtävien tekemisessä oli suurta vaihtelua. Lähes neljäsosalta ne jäivät kokonaan tekemättä. Suurin osa (35 %) kuitenkin tekee tehtävät. (Kuva 30.)

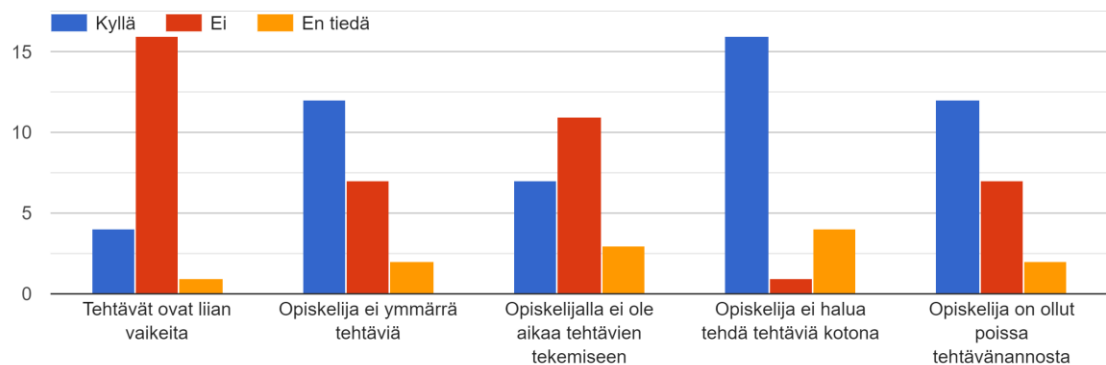
Jos annat opiskelijoille kotitehtäviä, kuinka suuri osa opiskelijoista tekee ne? Arvioi tehtyjen kotitehtävien määrä ao. prosenttien mukaan.
20 vastausta

Kuva 30. Kotitehtävien tekeminen

Syitä kotitehtävien laiminlyöntiin oli useita, mm. opiskelutaidoissa koettiin olevan suuria puutteita. Tehtävät eivät olleet vaikeita, mutta opiskelija ei välttämättä ole kuitenkaan ymmärtänyt tehtävää. (Kuva 31.)

Jos kotitehtävät jäävät tekemättä, onko syy jokin ao. mainituista?

Kuva 31. Syyt siihen, että kotitehtävät ovat jääneet tekemättä

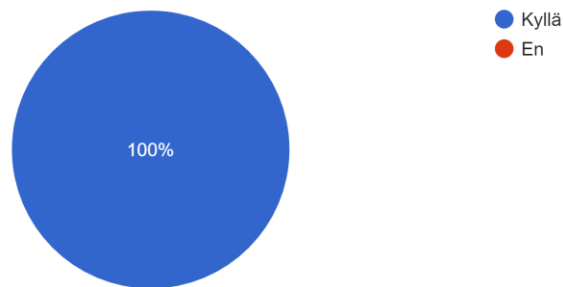
Avoin kysymys 5 kuului: ”Jos kotitehtävien laiminlyöntiin on mielestäsi muita kuin yllä mainittuja syitä, voit kertoa niistä tässä.” Vastauksia kysymykseen oli vähän, ja ne jakautuivat moniin eri syihin, jotka on esitetty kuvassa 32.

- Suurin ongelma taitaa olla vastuunottamisesta tutkinnon suorittamiseksi.
- Kielelliset vaikeudet
- Laiskuus
- Kotitehtäviä on vähän, joten opiskelijat eivät ole tottuneet tekemään niitä.
- Ei kiinnostus riitä autoalaan
- Koulujärjestelmä tukee veltoilua koska kaikki pääsee kuitenkin läpi
- Motivaatio puuttuu

Kuva 32. Avoimet vastaukset kysymykseen syistä, joiden vuoksi kotitehtävät ovat jääneet tekemättä

Kaikki opettajat kantoivat vastuun 100-prosenttisesti kotitehtävien tarkistamisesta. (Kuva 33.)

Jos olet antanut kotitehtäviä tarkistatko ne yhdessä opiskelijoiden kanssa?
20 vastausta

Kuva 33. Kotitehtävien tarkistaminen opiskelijoiden kanssa

Avoin kysymys 6 kuului: "Jos mieleesi tulee tutkimuksen aiheeseen liittyviä kehitysideoita tai muita huomioita, voi kertoa niistä tässä. Vastaajista yksi ei ymmärtänyt kysymystä ja yhdeltä tuli kehitysehdotus opetuksen kehittämiseksi. (Kuva 34.)

- Aluksi oli vaikea ymmärtää perusopintojen jälkeen siirtymistä mutta siinä siis tarkoitettiin osaamisaloihin siirtymistä. Ensin mietin perusopetusta = peruskoulu.
- Opiskelijoiden kannalta olisi parasta että olisi erilaisia ryhmiä. Nopeammin etenevät hitaasti etenevät, ammatillinen tuen tarve, nopeutetut maahanmuuttaja, s2 tukit jne.. tätä opiskelijat itse toivovat ja eivät pidä sitä epätasa-arvoisena. Pienryhmät ja kurssimuotoinen opiskelu on hyvä juttu.

Kuva 34. Avoimet vastaukset kehitysideoita ja muita huomioita koskevaan kysymykseen

5 Yhteenveto

Työn tavoitteena oli selvittää autoalan maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden opintoihin liittyviä haasteita ammattiopettajan näkökulmasta ja pyrkiä löytämään hyviä menetelmiä opintojen keskeyttämisen vähentämiseksi.

Suurimpana haasteena pidettiin suomen kielen heikkoa osaamista. Kielitason nostaminen katsottiin olevan edellytyksenä opintojen etenemiselle. Koulu opinnoissa menestyminen on suoraan yhteydessä jatko-opinnoissa menestymiseen. Tämä käy ilmi myös opetushallituksen tekemässä koulutuspoliittisessa selonteossa (Maahanmuuttajataustaisten oppiminen ja oppimispolut 2021). Yli puolet opettajista piti pääsykoetta edellytyksenä kaikille autoalalle opetukseen haki-joille. Hyväksyttyä suomen kielen kielikoetta maahanmuuttajataustaisille haki-joille kannattivat kaikki vastaajat. Työ- ja tapakulttuuri, oppimiskulttuuri ja oppimisvalmiudet koettiin myös haasteena.

Luokkien opiskelijoista lähes puolet oli maahanmuuttajataustaisia. Ikäjakaumaltaan opiskelijat jakautuivat melko tasaisesti teineihin ja nuoriin aikuisiin. Opiskelijoiden jakamista eri ikäryhmiin luokan sisällä ei katsottu tarpeelliseksi. Maahanmuuttoviraston verkkosivuilta löytyy tilastotietoa maahanmuuttajista eri vuosilta ikäryhmittäin (Maahanmuuton tunnusluvut 2009–2021).

Luokkakoko oli keskimäärin 11–21 henkilöä tai enemmän. Suuri luokkakoko heikensi oleellisesti opettajan mahdollisuutta antaa yksilöllistä opetusta.

Enemmistön mielestä HOKS (henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma) tulee tehdä oman opettajan toimesta. HOKS:sta saatuja tuloksia käytti hyödyksi n. 62 % opettajista.

Suurin osa opettajista opetti ammattiaineita yksin. Osalla oli apunaan joko toinen ammattiopettaja, ohjaaja tai suomen kielen opettaja. Yhteisiä, tutkintoon tähtääviä aineita opettavat niihin erikoistuneet opettajat. 90 % vastaajista kannatti yhteisopettajuutta suomen kielen opettajan kanssa. Ammattisanaston opetusta suomen ja englannin kielellä kannattivat puolestaan kaikki.

Vain vajaa 25 % opettajista opetti samoja opiskelijoita koko tutkinnon ajan. Opiskelijoiden sujuva siirtyminen perusjakson jälkeen ammatillisiin ryhmiin ja siirtymiseen liittyvät erilaiset haasteet (esimerkiksi uudet ryhmäjaot, opettajan vaihtuminen ja uudet sosiaaliset suhteet) jakavat mielipiteet kahtia.

Noin 60 % opettajista ei ollut havainnut opiskelijoiden välillä rasismia, kiusaamista tai muuta epäasiallista käyttäytymistä. Opettajilla oli vastausten perusteella valmiudet puuttua, ja he myös puuttuivat em. käyttäytymiseen sellaista havaittuaan.

Noin 70 % opettajista ei ollut havainnut opettajien välistä rasismia, kiusaamista tai muuta epäasiallista käyttäytymistä. Em. käyttäytymiseen puuttui yli puolet vastaajista. Tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta löytyy opetushallituksen ohjeet verkkosivustolta <https://www.oph.fi/fi/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuus> (Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2021).

Opetuksessa käytettävien opetusvälineiden ja -laitteiden katsottiin olevan tarkoituksenmukaisia eikä laitteisiin liittyvään lisäkoulutukseen katsottu olevan tarvetta. Sitä vastoin ammattitaidon sekä tietotekniikkaan ja digiosaamiseen haluttiin lisää koulutusta.

Noin 75 % opettajista antoi kotitehtäviä. Kotitehtävien tekemisessä oli suurta jakaumaa. Vastaajien mielipiteet tehtävien tekemättömyyteen vaihtelevat suuresti, mutta tehtävät tarkastettiin kuitenkin aina.

6 Johtopäätökset ja suositukset

Autoalalla, kuten muullakin tekniikan alalla, käytetään paljon pitkiä yhdyssanoja ja sanojen merkityksen ymmärtäminen on haastavaa tekniikkaa tuntevallekin. Hybridi- ja sähköautot tulevat tuomaan entistä enemmän haasteita niiden tekniikan ymmärtämisessä ja opetustyössä. Koska ammattiopinnoissa on luovuttu pääsykokeista eivätkä opinnot edellytä testattua ja opiskeluun tarvittavaa, riittävää suomen kielen taitoa, on tärkeää panostaa tekniikan suomen- ja englanninkieliseen sanastoon heti opiskelun alusta lähtien.

Sekä suomen kieli että kielioppi tulevat tutuiksi, mikäli esimerkeissä käytetään teknillisestä kirjallisuudesta lainattuja lauseita ja ilmaisuja. Englanninkielinen tekninen kirjallisuus lisääntyy koko ajan, joten teknistä englannin sanastoa kannattaa opettaa yhtä aikaa teknisen suomen kanssa. Suositeltavaa on, että opetusmateriaali tehdään yhteistyössä suomen ja englannin kielen opettajan kanssa, jolloin opetuksessa tekninen sanasto ja kielet yhdistyvät.

Opettajan on tärkeää osata selkokielistä ilmaisua ja kiinnittää huomiota omaan esitystapaansa. Puhekielen ja slangin käyttöä tulisi välttää. Myös puheen nopea tempo voi vaikeuttaa asioiden ymmärtämistä. Tehtävää tai ohjetta tulisi toistaa usein ja kuvailla sitä useasta eri näkökulmasta ymmärtämisen varmistamiseksi. Myös kehonkieltä ja visuaalisia apukeinoja kannattaa hyödyntää.

Eri kulttuurien tunteminen voi helpottaa opetustyötä sekä auttaa ymmärtämään että ohjaamaan opiskelijaa parempaan tulokseen. Kulttuurien tuntemuksessa on suuri etu opiskelijoiden kotoutumisessa ja opiskeluvalmiuksien kehittämisestä. Helsingin kaupungilla on selkeät verkkosivut kotoutumisen edistämisestä osoitteessa <https://www.hel.fi/maahanmuuttajat/fi/tervetuloa-helsinkiin/maahanmuuttopolitiikka/kotoutuminen-Helsingissa> (Maahanmuutto ja kotoutuminen). Myös Tilastokeskus on tehnyt ulkomaista syntyperää olevien työ- ja hyvinvointitutkimuksen (Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi- tutkimus (UTH)). Monissa kulttuureissa esimerkiksi pelätään kasvojen menettämistä. Se voi opiskelijan mielestä tapahtua, mikäli hän myöntää, ettei ole ymmärtänyt asiaa tai kysy selvittäviä kysymyksiä. Opiskelijoita kannattaa jatkuvasti ja kaikin tavoin rohkaista siihen, että tarvittaessa kysymyksiä saa esittää ja että niitä pitää esittää silloin, kun kokee asian vielä epäselväksi. Vaikka kysymyksiä ei esitettäisi, opettajan on hyvä tarkistaa, että asia on ymmärretty.

Opetusryhmän kokoon ja koostumukseen kannattaa kiinnittää huomiota. Mikäli mahdollista, suuri ryhmä kannattaa jakaa pienempiin ryhmiin siten, että esimerkiksi puolet tai kolmasosa opiskelee ammattiaineita ja muut opiskelevat yhteisiä, pakollisia teoriaopintoja. Lisäksi ryhmäjako kannattaa muodostaa mahdollisimman heterogeeniseksi myös iän ja etnisen taustan osalta. Ryhmäjako ja

yhteisopettajuus antavat paremman mahdollisuuden yksilölliseen opetukseen ja aikaa ammatissa tarvittavien kädentaitojen harjoittamiseen.

Yhdessä tekeminen edistää ryhmäytymistä ja sitä voidaan edistää eri keinoin. Tällaisia voivat olla esimerkiksi erilaiset pelit, leikkimieliset kilpailut tai liikunnallinen yhdessä tekeminen. Myös hyvin suunnitellulla ryhmäjaolla on suuri merkitys sosiaalisten taitojen vahvistamisessa ja ryhmäytymisen tuntemuksessa. Mikäli mahdollista, opetusryhmällä tulisi olla samat opettajat koko tutkinnon ajan. Tämä lisäisi osaltaan opiskelijoiden turvallisuuden tunnetta, ja opiskelujen edistymisen seuranta tehostuisi.

Opettajalla tulee olla tieto siitä, mitkä ovat opiskelijan suunnitelmat opiskelujen suorittamisesta, jatko-opiskelusta tai sijoittumisesta työelämään. Tässä voitaisiin hyödyntää nykyistä huomattavasti enemmän HOKS-keskusteluja, sillä niiden avulla voidaan tehostaa niin opetuksen suunnittelua, toteutusta kuin seurantaakin. Lisäksi yhteistyö muiden samaa ryhmää opettavien kanssa helpotuisi, sillä kaikilla olisi tiedossa opiskelijan tavoitteet ja opiskelujen eteneminen. Oppilaitosten tulisikin perehdyttää opettajat paremmin HOKS-keskustelujen toteutukseen ja seurata aktiivisesti, että keskustelut käydään ja että niissä sovitut tavoitteet toteutetaan.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslaki edellyttää koulutuksen järjestäjää edistämään niiden toteutumista. Oppilaitosten tulisikin järjestää opettajille riittävä tietämys lain sisällöstä ja sen toteuttamistavoista. Lisäksi oppilaitoksen tulisi taata sekä opettajille että opiskelijoille lain edellyttämä turvallinen toimintaympäristö ja näin edistää epäasiallisen käyttäytymisen, rasismien ja kiusaamisen ennaltaehkäisyä. Lakien hyvä noudattaminen edistää oppilaitoksen mainetta, lisää opiskelijamääriä ja vähentää opiskelujen keskeyttämistä tai lopettamista.

Opetusvälineiden ja -laitteiden monipuolista käyttöä kannattaa edistää. Älypuhelimien ja sosiaalisen median avulla on mahdollista rakentaa uusia pedagogisia menetelmiä. Lähes kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus puhelimen tai kotitietokoneen kautta päästä internettiin ja sosiaaliseen mediaan. Esimerkiksi YouTubesta löytyy paljon autotekniikkaan liittyvää englanninkielistä

opetusmateriaalia. Eri verkkosivuilta löytyy myös useita pelipohjia. Yksi hyväksi havaittu on esimerkiksi Seppo-peli, jota pelataan älypuhelimilla ja jonka avulla on helppo opettaa autojen osien sekä työkalujen nimiä. Kotitehtävien tekemisen voi saada mielekkäämmäksi, jos niihin tarvittavat tiedot etsitään verkkosivuilta tai tehtävät tehdään ja tarkastetaan oppilaitoksen eri opiskelupohjissa. Kotitehtävien suorittamisesta on hyvä antaa positiivista palautetta.

Vierailut ja tutustumiset erilaisiin autoalan yrityksiin antaa hyvän näkemyksen suomalaiseen työkuulttuuriin ja -tapoihin. Tutustumisen yhteydessä olisi hyvä esitellä autoalan monipuolisuutta ja alan eri työtehtäviä. Näin opiskelijoille syntyy käsitys siitä, millaisia tehtäviä alalla on ja miten henkilöauto- tai hyötyajoneuvokorjaamoissa toimitaan. Suotavinta olisi, että vierailut tehtäisiin opintojen alussa. Tämä antaisi opiskelijoille lisävarmuutta opintolinjan valintaan.

Autoala on monipuolinen työllistäjä, ja tarjolla on useita alaan liittyviä opintolinjavaihtoehtoja: automekaanikko, hyötyajoneuvomekaanikko, autokorikorjaaja, automaalari, automyyjä, varaosamyyjä ja varaosamyyjä. Vaikka tekniikka kehittyy, autoalan ammattilaisia tarvitaan jatkossakin. Lisäksi jokainen ammattiin valmistunut oppilas on sijoitus kokonaisvaltaiseen yhteiskunnan hyvinvointiin. Kaikki keinot opintojen keskeyttämisen ehkäisemiseksi ovat siis enemmänkin kuin tervetulleita.

Lähteet

Maahanmuuton tunnusluvut 2009–2021. 2021. Verkkoaineisto. Maahanmuuttovirasto. <<https://migri.fi/tilastot> >. Luettu 1.7.2021. Maahanmuuttajataustaisten oppiminen ja oppimispolut. 2021. Verkkoaineisto. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <<https://minedu.fi/koulutusselonteko/maahanmuuttajataustaiset>>. Luettu 30.6.2021.

Maahanmuutto ja kotoutuminen. Verkkoaineisto. Helsingin kaupunki. <https://www.hel.fi/maahanmuuttajat/fi/tervetuloa-helsinkiin/maahanmuuttopolitiikka/kotoutuminen-Helsingissa>>. Luettu 30.7.2021.

Ronkainen, S., Pehkonen, L., Paavilainen, E., & Lindblom-Ylänne. 2011. Tutkimuksen voimasanat. Helsinki: Sanoma Pro.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. 2021. Verkkoaineisto. Opetushallitus. <<https://www.oph.fi/fi/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuus>>. Luettu 14.7.2021.

Tilastotietoa opiskelijoista (2019–2020). Stadin ammattiopisto, Haaga.

Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi- tutkimus (UTH). Verkkoaineisto. Tilastokeskus. <<https://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/uth-tutkimus.htm>>. Luettu 5.8.2021.

Vehkalahti, Kimmo. 2014. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Finn Lectura.